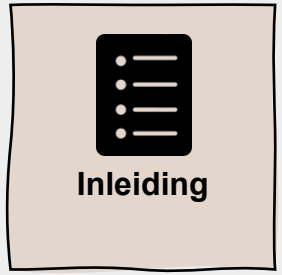
Informatievisie OWO-gemeenten 2026-2030

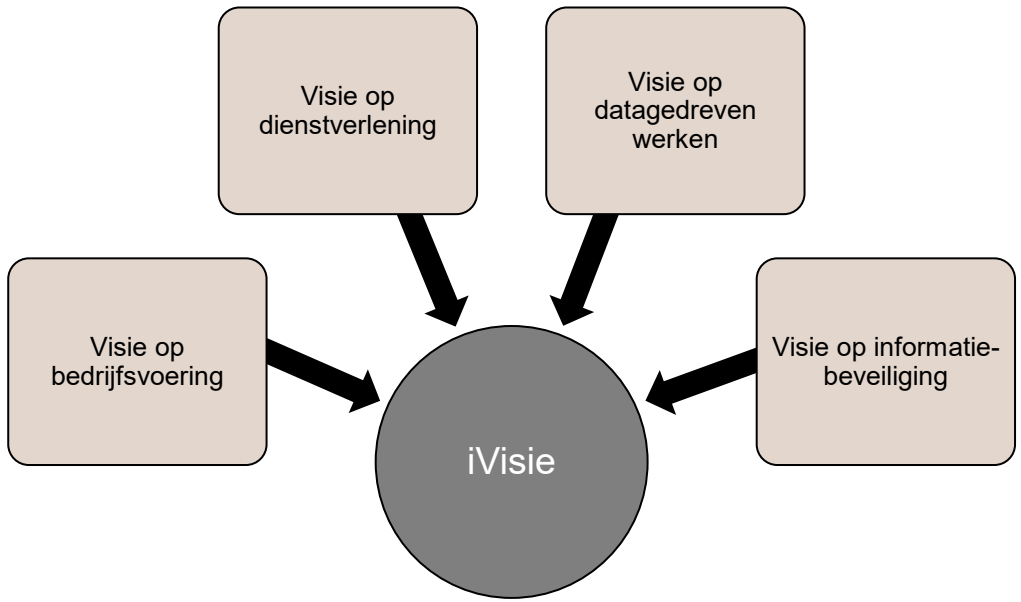

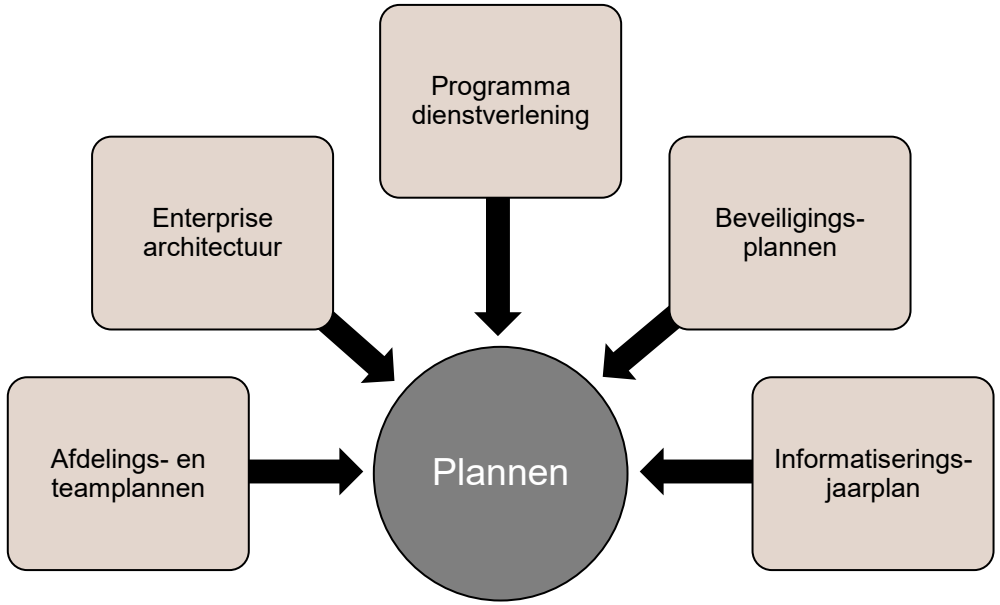
v1.0 – februari 2026

Inleiding

Deze Informatievisie (iVisie) schetst op hoofdlijnen de richting en ambities van de informatievoorziening van de OWO-gemeenten voor de periode 2026-2030 en geeft per thema antwoord op de *Wat-vraag*. Het document dient als gezamenlijk kader voor gemeenteraad, college, directie, management en teamleiders. De *Hoe-vraag* werken we uit in programma's, jaarplannen, projectplannen en beleidsplannen. Deze geven inzicht in middelen, tijd en eigenaarschap.

Onder de OWO-gemeenten verstaan we de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland, en daarnaast de afdelingen OWO-BV, OWO-VTH en OWO-B&R.

Inleiding

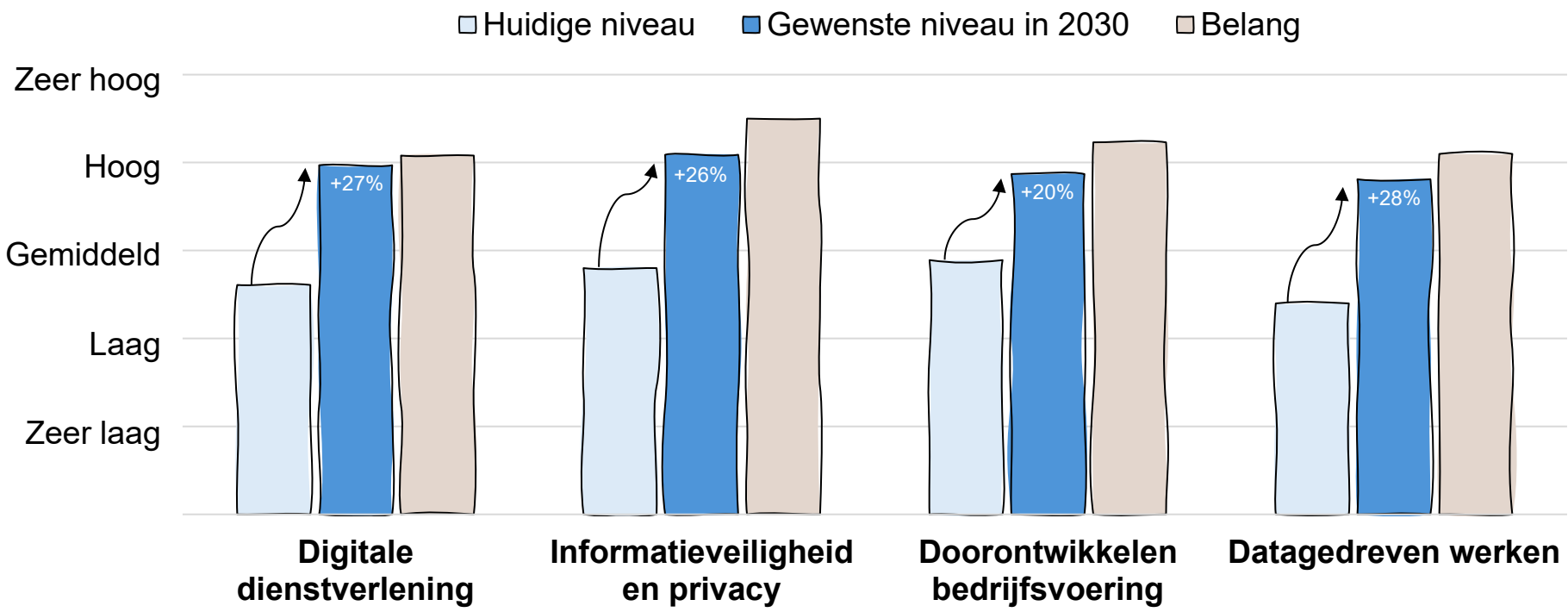
Maatschappelijke ontwikkelingen
Informatievoorziening kan niet meer los gezien worden van de kernactiviteiten binnen de gemeente. Alle activiteiten zijn meer en meer gericht op digitalisering. Dienstverlening neemt een vlucht met digitale transacties; data moeten steeds beter beschermd worden tegen cybercrime; het papieren archief is vervangen door een digitaal archief en de fysieke ruimte wordt digitaal toegankelijk. Het is maar een kleine greep uit het grote aantal voorbeelden van de digitalisering van de samenleving. Gemeenten staan in het centrum van al deze ontwikkelingen. Hoe kunnen gemeenten omgaan met deze continue veranderingen? Wat is de impact van de snelle maatschappelijke veranderingen op de informatievoorziening binnen onze plattelandsgemeenten?
Met behulp van de OWO-informatievisie 2026-2030 geven we hier richting aan.

Trends en strategie
Als *smart follower* volgen we actuele trends om onze ambities te realiseren. Denk hierbij aan innovaties zoals AI, Digital Twin, 3D-geo-informatie en VR-visualisaties. Deze ontwikkelingen geven richting aan toekomstige verbeteringen in o.a. dienstverlening, inwonerparticipatie, duurzaamheid en veiligheid.
Daarnaast zetten we in op innovatie, wendbaarheid, integraal werken en informatie op orde: betrouwbaar, actueel en toegankelijk. Deze principes zijn leidend voor onze informatievisie en vragen om samenwerking, standaardisatie en een toekomstgerichte aanpak.

Interactief visueel document
We hebben wederom voor een interactief visueel document gekozen. Op de hoofdpagina staan de vier thema's, de (externe) ontwikkelingen en onze uitgangspunten. Klik je hierop, dan vind je een uitgebreidere toelichting. De thema's vormen de komende jaren de paraplu waaronder nieuwe en bestaande informatievoorzieningen worden gerealiseerd en onderhouden. Initiatieven toetsen we aan deze iVisie.

Inleiding

Ambitieniveau per thema

Bron: iVisie enquête aan de teamleiders, managers en directie van de OWO-gemeenten (september 2025).
Hieruit blijkt dat de ambitie op alle thema's hoger ligt dan het huidige niveau en dat alle thema's belangrijk gevonden worden.

Thema: Digitale dienstverlening

Visie: *“In 2030 bieden we klantgerichte en toegankelijke dienstverlening, gebaseerd op vertrouwen en transparantie.”*

We zorgen voor:

- persoonlijk contact waar nodig en digitale oplossingen waar mogelijk
- laagdrempelige toegang tot onze diensten en begrijpelijke communicatie
- heldere servicenormen en proactieve communicatie over beslissingen en termijnen
- doorontwikkeling van onze website en persoonlijk portaal
- inzet van het juiste kanaal per fase van de klantreis, met aandacht voor persoonlijke alternatieven
- doorlopende monitoring van klanttevredenheid en relevante KPI’s
- projectmatige verbetering van onze dienstverlening
- het bieden van integrale dienstverlening

Denk hierbij aan:

B1-herziening | Doorontwikkeling website | Kennisbank | Meten klanttevredenheid | MijnPortaal | Procesuniformering | Terugbelnotities | WhatsApp-chat | Wmebv | Woo

Thema: Informatieveiligheid en privacy

Visie: *"In 2030 zijn we digitaal weerbaar en zetten we privacy en informatiebeveiliging actief in voor een veilige en transparante dienstverlening, waarin het vertrouwen van inwoners, samenwerkingspartners en eigen medewerkers in de gemeenten centraal staan."*

We zorgen voor:

- behoud / versterken van het vertrouwen van inwoners, samenwerkingspartners en eigen medewerkers in de gemeente door het waarborgen van privacy en informatiebeveiliging
- een passend kennis- en bewustzijnsniveau binnen de verschillende organisatielagen om privacy en informatiebeveiliging te waarborgen en misbruik van informatie te voorkomen
- integrale inbedding van privacy en informatiebeveiliging binnen bedrijfsprocessen en systemen
- een wendbare, weerbare en aantoonbaar privacy- en informatiebeveiligingsorganisatie
- een privacy- en informatiebeveiligingsorganisatie die ten dienste staat van de organisatie
- ondersteunen van bedrijfscontinuïteit

Denk hierbij aan:

AI | AVG | BIO 2.0 | Bewustwording en scholing | Cyberbeveiligingswet | DigiD | Digitale duurzaamheid | Digitale weerbaarheid | DPIA | E-herkenning | EIDAS | ENSIA | IBD | Privacy by design | Privacy by default | Security by design | Soevereine cloud | SSO | Verwerkersovereenkomsten | WDO

Thema: Doorontwikkeling bedrijfsvoering

Visie: *"In 2030 hebben we een toekomstgerichte, wendbare en efficiënte bedrijfsvoering die aansluit op maatschappelijke opgaven. Onze informatiehuishouding is robuust, duurzaam toegankelijk en voldoet aan relevante wet- en regelgeving."*

We zorgen voor:

- digitaal geletterde medewerkers
- effectief ingericht procesmanagement
- inzet van bewezen moderne technologieën
- kwalitatief hoogwaardige informatiehuishouding
- een professioneel ingerichte functioneel beheer organisatie
- professioneel leveranciers- en contractmanagement
- het stimuleren van ketensamenwerking

Denk hierbij aan:

Archiefwet | BISL | DUTO | ISL-framework | MDTO | Negenvlaksmodel | Procesharmonisatie | Regionale samenwerking op archiefbeheer | RACI | Robuuste informatiearchitectuur (Common Ground, GEMMA)

Thema: Datagedreven werken

Visie: *"In 2030 werken we datagedreven. We zetten data actief en structureel in om beleid te ontwikkelen, keuzes goed te onderbouwen en resultaten continu te monitoren. Beslissingen baseren we op signalen uit de samenleving en op actuele en betrouwbare data."*

We zorgen voor:

- het verankeren van datagedreven werken door te investeren in de drie onderdelen:
  - Adoptie: we gebruiken op alle niveaus data om beleid te onderbouwen, keuzes te verantwoorden en resultaten te volgen
  - Datamanagement: we zorgen ervoor dat onze data actueel, betrouwbaar en controleerbaar is, en we beschrijven onze werkprocessen helder en voeren deze éénduidig uit
  - Techniek: we zorgen dat basisrapportages voor alle teams beschikbaar zijn via ons centrale data- en informatieplatform
- het baseren van beleid op feiten uit data naast signalen uit de samenleving, ter versterking van legitimiteit, toetsbaarheid, transparantie en dienstverlening richting inwoners

Denk hierbij aan:

Basisrapportages | Data- en informatieplatform | Datamanagementprincipes | Informatieproducten

(Externe) ontwikkelingen

De informatievisie van de OWO-gemeenten sluit aan op allerlei Europese en nationale afspraken over digitalisering en informatiegebruik. Europa bepaalt de grote lijnen voor veilige, mensgerichte en betrouwbare digitalisering. Landelijke en regionale programma's werken dit uit in duidelijke regels en gezamenlijke oplossingen voor gemeenten. Samen vormen deze kaders de omgeving waarin de OWO-gemeenten hun informatievoorziening verder ontwikkelen. Daarmee blijven we flexibel om te kunnen inspelen op geopolitieke ontwikkelingen.

Europese kaders
De AI Act en de EU Digital Decade stellen eisen aan betrouwbare, mensgerichte AI en digitale infrastructuur. Dit beïnvloedt direct hoe gemeenten hun dienstverlening en algoritmes inrichten. Digitale autonomie en soevereiniteit betekenen minder afhankelijkheid van grote techpartijen en meer grip op gegevens, binnen dezelfde Europese ambitie.

Nationale en decentrale uitwerking
De Nederlandse Digitaliseringsstrategie, Digitale Agenda 2028 en Collectieve Digitalisering Gemeenten vertalen de Europese kaders naar gezamenlijke programma's en architecturen (zoals Common Ground en MijnServices) voor gegevensdeling en basisdiensten.

(Externe) ontwikkelingen

- AI Act
- Archiefwet
- Collectieve Digitalisering Gemeenten
- Collectiviseringsvoorstellen VNG
- Digital Decade
- Digitale autonomie en soevereiniteit
- Digitale Agenda 2028
- MijnServices
- Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS)
- Wet open overheid (Woo)
- Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

(Externe) ontwikkelingen

AI Act

De AI Act legt wettelijke verplichtingen op voor het gebruik en de ontwikkeling van kunstmatige intelligentie binnen de EU, gericht op veiligheid, transparantie en ethiek. Organisaties moeten vooraf beoordelen of AI-toepassingen risico's voor fundamentele rechten van burgers met zich meebrengen. Hiermee wordt een uniforme basis gelegd voor betrouwbare en verantwoorde inzet van AI in zowel publieke als private sectoren.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We stellen beleid vast voor het gebruik van AI
- We treffen maatregelen om te voldoen aan wettelijke eisen voor transparantie en risicobeheersing
- We scholen medewerkers gericht en versterken hun kennis en vaardigheden voor bewuste, veilige en verantwoorde inzet van AI

(Externe) ontwikkelingen

Archiefwet

Het wetsvoorstel voor een Nieuwe Archiefwet ligt momenteel bij de Eerste Kamer en heeft als doel de Archiefwet van 1995 te moderniseren.
De wet richt zich op het versterken van het duurzaam beheer en de blijvende toegankelijkheid van overheidsinformatie, met speciale aandacht voor digitale informatie en hedendaagse informatieprocessen. Een belangrijke verandering is dat de overbrengingstermijn van te bewaren archiefbescheiden van 20 naar 10 jaar gaat. Naar verwachting treedt de Nieuwe Archiefwet in 2027 in werking, waarmee gemeenten een toekomstbestendig kader krijgen om informatie verantwoord en efficiënt te beheren.

Wat betekent dit voor OWO?

- We passen archiefverordeningen, beheerregelingen informatiebeheer, beleid en handboeken aan
- We passen ‘archiveren by design’ toe door vooraf vast te leggen hoe informatie beheersbaar blijft
- We beoordelen risico’s op informatieverlies, toegankelijkheid en betrouwbaarheid
- We versnellen opschoning en kwaliteitscontroles van informatie in systemen
- We leggen extra druk op capaciteit en systemen vast en sturen hierop

(Externe) ontwikkelingen

Collectieve Digitalisering Gemeenten

De OWO-gemeenten stemden tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG om juni 2025 in met de resolutie:
'Als één sterke bestuurslaag regie op de Digitale Samenleving'

Gemeenten hebben afgesproken om veel verder samen te werken op het gebied van digitalisering. Het doel is om uiteindelijk meer dan 80% van de digitale voorzieningen collectief te organiseren. Daarmee gaan we van losse initiatieven naar één gezamenlijke aanpak, We sturen als één bestuurslaag en sluiten waar mogelijk aan bij landelijke en Europese ontwikkelingen. De basisprincipes zijn helder: open standaarden, gegevens bij de bron en herbruikbare oplossingen. De uitvoering gebeurt stap voor stap via voorstellen per thema, zoals cloudstrategie, digitale veiligheid en AI. In die voorstellen regelen we governance, organisatie, financiering en implementatie. Zo bouwen we samen aan een veilige, betaalbare en toekomstbestendige digitale dienstverlening voor inwoners en ondernemers.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- Door het instemmen met dit voorstel sluiten we aan bij landelijke standaarden, waardoor we worden ontzorgt en ondersteund met een bewezen, landelijk gedragen aanpak.
- Dit zorgt voor meer uniformiteit en maakt het voor ons eenvoudiger om nieuwe toepassingen gezamenlijk en efficiënt te implementeren.

(Externe) ontwikkelingen

Collectiviseringsvoorstellen VNG

De OWO-gemeenten stemden tijdens de algemene ledenvergadering in met het collectiviseringsvoorstel:
'Realisatiekoers van Common Ground'

Dit voorstel richt zich op het gezamenlijk ontwikkelen van een platform voor gemeentelijke dienstverlening en *Mijn Services*, in nauwe samenwerking met marktpartijen.
In de algemene ledenvergadering van november 2025 stemden alle gemeenten in met drie nader uit te werken collectiviseringsvoorstellen die de hoogste prioriteit hebben:

- AI: Gezamenlijke aanpak van kunstmatige intelligentie;
- Cloud: Gemeenschappelijke cloudstrategie;
- Digitale Veiligheid: Versterkte collectieve digitale beveiliging.

Deze prioriteiten hangen nauw samen en versterken elkaar, in het bijzonder langs drie doorsnijdende thema's digitale autonomie, collectieve ICT-sourcing en vakmanschap

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We voeren gezamenlijk MijnOmgeving en MijnServices in, gekoppeld aan zaakgericht werken en landelijke standaarden
- We realiseren een kanaalstrategie en vernieuwen websites voor toegankelijke en omnichannel dienstverlening
- We implementeren Common Ground-principes voor een veilige, uniforme en toekomstbestendige digitale infrastructuur, inclusief 'data bij de bron' voor enkelvoudige opslag en meervoudig gebruik

(Externe) ontwikkelingen

Digital Decade

De Digital Decade is een Europees programma dat de digitale transformatie moet versnellen met als doel een meer mensgerichte, duurzame, inclusieve en welvarende samenleving in 2030. Dit doet de Europese Commissie met een pakket van dertien wet -en regelgevingen, standaarden en digitale infrastructuur die ook gemeenten raken. De Europese afspraken bepalen mede hoe wij onze digitale infrastructuur en dienstverlening aan inwoners en bedrijven inrichten.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We vernieuwen digitale diensten, informatie en systemen conform Europese regelgeving
- We organiseren het delen van gegevens professioneler en transparanter
- We maken strakkere afspraken en verbeteren verantwoording rond privacy, datagebruik, openheid en AI
- We scherpen cybersecurity aan met vaste maatregelen, continue monitoring en strengere eisen aan leveranciers
- We versterken de digitale vaardigheden van medewerkers
- We borgen dat digitale diensten toegankelijk en inclusief zijn voor alle inwoners
- We stimuleren ketensamenwerking met andere overheden en uitvoeringsdiensten

(Externe) ontwikkelingen

Digitale autonomie en soevereiniteit

Door geopolitieke spanningen is Nederland strategisch afhankelijk van grote niet-Europese technologieleveranciers, wat directe gevolgen heeft voor gemeenten. In het document ‘Digitale Autonomie’ pleit de VNG voor meer regie en weerbaarheid. Gemeenten maken zich zorgen over hun vermogen om zelfstandig technologische keuzes te maken, het veiligstellen van gegevens en het waarborgen van continuïteit in dienstverlening.

Gemeenten verwerken veel informatie en data van inwoners en ondernemers en zijn digitaal sterk afhankelijk van niet-Europese leveranciers van chips, clouddiensten, software en AI. Digitale autonomie en soevereiniteit zijn essentieel om publieke waarden te waarborgen, gegevens te beschermen en regie te houden over technologische keuzes.

Gemeenten organiseren zich als één bestuurslaag op digitaliseringsthema’s, zodat ze strategische risico’s beter kunnen beheersen en kunnen koersen op democratische en publieke waarden. Dit versterkt de samenwerking met andere overheden op het gebied van overheidsbrede digitale autonomie. In de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) is het versterken van digitale weerbaarheid en autonomie een belangrijke prioriteit.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We beheersen risico’s rond digitale afhankelijkheden
- We kiezen voor veilige en betrouwbare technologie
- We beheersen risico’s rond data, continuïteit en leveranciers beter
- We beoordelen kritisch het gebruik van niet-Europese cloud en software
- We werken nauwer samen met partners om regie, standaarden en digitale weerbaarheid te versterken

(Externe) ontwikkelingen

Digitale Agenda 2028

De Digitale Agenda 2028 van de Nederlandse gemeenten (VNG) is een strategisch plan om digitalisering verantwoord en effectief in te zetten. De kernpunten zijn opgebouwd rond drie leidende principes:

1. Normeren en democratiseren
2. Mogelijk maken (basis op orde)
3. Kansen benutten

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

De OWO-gemeenten zijn al goed op weg om de principes van de Digitale Agenda 2028 te vertalen naar hun eigen context. Belangrijke vervolgstappen hierbij zijn:

- We voeren gezamenlijke normering in: uniforme servicenormen, B1-toegankelijke communicatie en privacyborging
- We brengen de basis op orde: één digitale infrastructuur, gezamenlijke CMS-keuze, koppelingen met landelijke voorzieningen, verbetering van dienstverlening met AI en social media-integraties
- We stimuleren innovatie via gezamenlijke pilots voor AI (zoals kennisbanken), burgerparticipatie en datagedreven sturing

(Externe) ontwikkelingen

MijnServices

MijnServices zijn bouwstenen die overheidsorganisaties eenvoudig kunnen implementeren in een persoonlijke MijnOmgeving en medewerkersportaal. Het biedt een persoonlijke en veilige digitale omgeving voor inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers kunnen hun lopende zaken inzien, zoals:

- Het volgen van een paspoortbestelling
- Een aanvraag voor een vergunning of subsidie
- Een ingediende vraag of klacht

Medewerkers kunnen deze informatie, geheel of gedeeltelijk, inzien. Hierdoor zijn zij in staat om inwoners ook via andere kanalen goed te ondersteunen met actuele informatie. Doordat data bij de bron wordt opgehaald, dragen de bouwstenen van MijnServices bij aan omnichannel dienstverlening. Dit zorgt ervoor dat alle kanalen naadloos op elkaar aansluiten.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We rollen MijnServices OWO-breed uit, gekoppeld aan de individuele gemeentelijke websites via de MijnZaken-pilot
- We realiseren een robuuste architectuur op basis van Common Ground-principes, die integratie met zaakgericht werken, landelijke voorzieningen (zoals MijnOverheid) en toekomstige AI-oplossingen mogelijk maakt

(Externe) ontwikkelingen

Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS)

De NDS helpt gemeenten om digitaal sterker, slimmer en veiliger te worden.
Het gaat om betere digitale dienstverlening, veilig omgaan met data, en samenwerken met andere overheden en organisaties.

Gemeenten moeten zorgen voor toegankelijke digitale kanalen, betrouwbare systemen en transparante besluitvorming.
De NDS sluit aan op Europese ontwikkelingen zoals de Digital Decade en vraagt om een actieve rol van gemeenten in de digitale transformatie van Nederland.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?
De NDS (én de Digitale Agenda 2028) vragen van OWO-gemeenten een (gezamenlijke) digitale versnelling.
Concreet betekent dit:

- We voeren de doorontwikkeling en invoering van MijnOmgeving en MijnServices uit voor inwoners en ondernemers, gekoppeld aan zaakgericht werken
- We realiseren een kanaalstrategie en vernieuwen websites voor toegankelijke, omnichannel dienstverlening
- We borgen veiligheid en transparantie via BIO, AVG en actieve openbaarmaking
- We zorgen voor inclusieve communicatie op B1-niveau

(Externe) ontwikkelingen

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid heeft als doel de transparantie van de overheid te vergroten door overheidsinformatie beter toegankelijk en vindbaar te maken. De wet regelt zowel het recht van iedereen om informatie op te vragen als de plicht voor overheden om bepaalde informatie actief openbaar te maken. Daarnaast stelt het eisen aan het zorgvuldig vastleggen, beheren en archiveren van overheidsinformatie.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We maken overheidsinformatie actief openbaar en publiceren deze op een Woo-portaal
- We brengen de informatiehuishouding structureel op orde, met directe gevolgen voor processen, systemen en het gezamenlijke informatiebeheer binnen de OWO-samenwerking

(Externe) ontwikkelingen

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

De Wmebv bepaalt dat burgers en bedrijven een wettelijk recht krijgen om hun formele zaken met de overheid digitaal te regelen, terwijl de papieren route beschikbaar blijft. Overheden moeten hun digitale kanalen en ondersteuning hierop aanpassen, zodat de rechtspositie van inwoners en ondernemers in het digitale verkeer wordt versterkt.

Wat betekent dit voor de OWO-gemeenten?

- We richten digitale kanalen zo in dat inwoners en ondernemers formele zaken digitaal kunnen afhandelen, terwijl persoonlijk en schriftelijk contact mogelijk blijft
- We stellen een aanwijzingsbesluit op waarin we vastleggen welke digitale kanalen, zoals e-formulieren en gedeelde mailboxen, worden gebruikt

Uitgangspunten OWO-gemeenten

- **Samenwerking**: We werken waar mogelijk samen om kwaliteitsverbetering te realiseren, structureel de meerkosten te beperken, kwetsbaarheid te verminderen en dienstverlening te optimaliseren;
- **Efficiëntie**: We maken gebruik van dezelfde applicatie, hetzelfde proces, en dezelfde inrichting. Bij aanschaf of vervanging stemmen we in OWO-verband af;
- **Architectuur**: Voor de inrichting van onze informatievoorziening sluiten we aan bij drie landelijke kaders: NORA, GEMMA en Common Ground. Deze gebruiken we volgens het ‘pas toe of leg uit’-principe. Archiefwaardige documenten slaan we op en beheren we in het centrale DMS;
- **Pilots**: We hebben de mogelijkheid om pilots te initiëren of eraan deel te nemen. Ze hebben een tijdelijk karakter en worden altijd geëvalueerd;
- **Cloud**: Nieuwe applicaties nemen we af in de cloud (SaaS, PaaS, etc.), tenzij er zwaarwegende redenen zijn voor on-premise;
- **Standaardiseren**: We maken gebruik van standaard software en bouwen geen applicaties in eigen beheer, met uitzondering van dashboards op eigen databronnen. In uitzonderlijke gevallen passen we maatwerk toe;
- **Innovatie**: We staan open om een actieve rol te vervullen bij innovatieve ontwikkelingen, die passen bij onze visie, middelen en capaciteit;
- **Leveranciers**: We kiezen voor leveranciers die het beste passen bij onze processen, architectuur en ambities;
- **Ethiek**: We handelen verantwoord, transparant en zorgvuldig. We beschermen privacy, gaan bewust om met (gevoelige) gegevens, bewaken datakwaliteit en zorgen dat analyses uitlegbaar en herleidbaar zijn.

Begrippenlijst

Thema: Digitale dienstverlening

- **B1**: Taalniveau voor begrijpelijke communicatie richting inwoners
- **Doorontwikkeling website**: Verbeteren van functionaliteit, gebruiksgemak en toegankelijkheid
- **Kennisbank**: Centrale bron met informatie voor medewerkers en inwoners
- **Meten klanttevredenheid**: Inzicht krijgen in ervaringen van inwoners
- **MijnPortaal**: Online omgeving voor persoonlijke gemeentelijke dienstverlening
- **Procesuniformering**: Gelijke werkwijzen binnen OWO-samenwerking
- **Terugbelnotities**: Registratie van terugbelverzoeken voor opvolging
- **WhatsApp-chat**: Communicatiekanaal voor snelle berichten met inwoners
- **Wmebv**: Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer; geeft burgers en bedrijven het recht om digitaal met de overheid te communiceren
- **Woo**: Wet open overheid; regelt welke overheidsinformatie openbaar is en hoe iemand die kan aanvragen

Begrippenlijst

Thema: Informatieveiligheid en privacy

- **AI**: Artificial Intelligence: Technologie voor leren, redeneren en beslissen
- **AVG**: Algemene Verordening Gegevensbescherming; Europese privacywet voor verwerking persoonsgegevens
- **BIO 2.0**: Baseline informatiebeveiliging overheid; normenkader informatiebeveiliging overheid
- **Bewustwording en scholing**: Versterken kennis en gedrag rondom veiligheid
- **Cyberbeveiligingswet**: Wet voor versterking van digitale weerbaarheid
- **DigiD, E-herkenning, eIDAS**: Digitale identificatiemiddelen voor burgers en bedrijven
- **Digitale duurzaamheid**: Langdurige toegankelijkheid van digitale informatie
- **Digitale weerbaarheid**: Weerstand tegen cyberdreigingen en digitale aanvallen
- **DPIA**: Data Protection Impact Assessment; privacyrisicoanalyse voor gevoelige gegevensverwerking
- **ENSIA**: Systeem voor verantwoording informatiebeveiliging
- **IBD**: Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten
- **Privacy by design**: privacy wordt ingebouwd bij het ontwerp van producten en systemen; privacy-eisen worden meegenomen vanaf de start (bv. dataminimalisatie, beveiliging)
- **Privacy by default**: standaardinstellingen om een systeem zo privacyvriendelijk mogelijk te maken; er wordt alleen verwerkt wat strikt noodzakelijk is
- **Security by design**: Beveiliging ingebouwd vanaf ontwerp
- **Soevereine cloud**: Cloud onder nationale wetgeving en controle
- **SSO**: Single Sign-On; eén login voor meerdere systemen
- **Verwerkersovereenkomsten**: Contracten over verwerking persoonsgegevens
- **Wdo**: Wet digitale overheid; regelt dat Nederlandse burgers en bedrijven veilig en betrouwbaar kunnen inloggen bij de overheid

Begrippenlijst

Thema: Doorontwikkeling bedrijfsvoering

- **Archiefwet**: Wet voor bewaren en toegankelijk maken van archieven
- **BISL**: Business Information Services Library; framework voor business informatiemanagement en functioneel beheer
- **DUTO**: Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie; richtlijnen voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie
- **ISL-framework**: Information Service Layer; samenhangend kader voor informatievoorziening, sturing, processen en technologie
- **MDTO**: Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie
- **Negenvlaksmodel** (Rik Maes): Model dat samenhang toont tussen organisatie, informatie en technologie.
- **Procesharmonisatie**: Uniformeren van processen voor efficiëntie en consistentie
- **RACI**: Responsible, Accountable, Consulted en Informed; Model voor vastleggen van rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming
- **Regionale samenwerking op archiefbeheer**: Gezamenlijk beheren en borgen van archieven
- **Robuuste informatiearchitectuur**:
    - Common Ground: Gemeentelijke visie op gegevensuitwisseling en architectuur
    - GEMMA: Gemeentelijke modelarchitectuur voor processen en systemen
    - NORA: Nederlandse Overheid Referentie Architectuur

Begrippenlijst

Thema: Datagedreven werken

- **Basisrapportages**: Overzichten met een belangrijke set aan basisinformatie die teams inzicht geven, zodat zij actief en breed kunnen sturen op het behalen van doelen en resultaten
- **Data- en informatieplatform**: Centrale opslag voor gestructureerde data
- **Datamanagementprincipes**: Regels en afspraken over hoe je gegevens verzamelt, opslaat, beheert en gebruikt, zodat de informatie betrouwbaar, veilig en bruikbaar blijft voor de organisatie
- **Informatieproducten**: Overzichten die inzicht geven bij het nemen van beslissingen of het sturen van processen, zoals basisrapportages en dashboards

Begrippenlijst

Algemeen

- **IaaS**: Infrastructure as a Service, als online dienst
- **ISMS**: Information Security Management System: managementsysteem voor informatiebeveiliging
- **SaaS**: Software as a Service, als online dienst
- **XaaS**: Alles als een dienst
- **Bewustwording en scholing**: Training voor veilig digitaal werken